

PERŽVALGA.

— „Žarija“ (4-ame N.), straipsnyj „Rinkti ar ne?“, išvadžiojusi, kad nedalyvavimas rinkimuose į 3-čiąją Dumą, reikėtų liaudies rankų nuleidimą ir tuomi patim žaidimą iš valdžios notų. Valdžia mat tik to ir trokšta, kad viešuose reikaluose kuomažiausiai prisidėtų pažangesni visuomenės gaivalai. Taigi Rusijos ir Lietuvos socijaldemokratai ir 3-čiosios Dumos rinkimuose dalyvaus.

— „Vilniaus Žinios“ po biskį pradeda gerintis. Ar tai tik kokietuoja su visuomene, ar ištikro pradės skintis sau grazesnį kelią, tai laikas parodys. N-re 98 net ir „Nedėdienio Skaitymui“ (kunigų organui) biskelį užvažiuoja, kas pirmiausia — „laikuose kunigo Tumo“, butų buvę septintuoju stebuklu.

— Laikraštis „Glos Polaki“, pradėjęs eiti Vilniuje šią vasarą, — kaip jau seniaus minėjome, — pasimirė. Stoka pinigų. Bet „Lietuvos“ korespondentas „R.“ mato priežastį kitame, butent, mažai buvę lenkų. Męs matome priešingai paskutiniajam. „Glos Polski“ buvo leidžiamas ne kokios kliasos palaikymui, ne grynai tautystės. Mirt turėjo, kad neišsireiškę pilvai savo programo. Vienas p. Jankauskis negalėjo jo išlaikyt, o bi jojo apsiskelbti, kokioje vietoje jis šiandien prie žmonių reikalų stovi. Užtekę butų lenkų, jeigu jis butų pasisakęs, katriems tarnauja: ar reakcionieriams, ar pirmžengiams. Tame matosi, kad šiandien ginantieji kliasų reikalus geriau bujoja, negu teip vadina mi „bepartyviški“ organai. Reikėtų tat jimt lekciją nuo to ir kitiems mūsų laikraščiams. Bepartyviškumas tyras yra mažose tautose negalimas. Tik didelės dar gali šiaip-teip jį išlaikyt.

— „Amerikos Lietuvių Susivienijimo“ eina paleistas referendumas. Svarbiausi trys daiktai duota sąnarių nubalsavimui: 1) organo vieta, 2) organo vardas, 3) redaktorius. Organui vietos paduotos šios: Philadelphia, Baltimore, Pittsburghas ir Bostonas. Kandidatai ant redaktoriaus: V. Jokubynas, dabartinis A.L.S. prezidentas; T. Astramskas, buvęs A.L.S. sekretorius ir M. Paltanavyčius „Amerikos Lietuvių“ leidėjas. Vardas laikraščiu „Lietuvių Draugas“, „Tėvynė“, „Svečias“, „Tauta“ ir „Draugovė“.

— Iš Baltimore, Md. gavome pranešimą, jog tūnai susitvėrė vietinis revoliucijos šelpimo komitetas. Į jį įėjo atstovai nuo šių vietinių draugysčių: Dr. V. Kudirkos, Šv. Kazimiero, Šv. Jono Krikšt., Mindaugo, Kriaučių unijos, Teatrališkos dr-tės, L. D. Choro, L.S.S. 14-tos kuopos, Koperninko, S. Daukanto, Sv. Jurgio, Keistučio, A.L.S. 64-tos kuopos ir Sv. Izidoriaus. Susirinkimus atstovai laikys kas dvi savaiti: prieš 1 ir 16 d. mėnesio, 8 val. vakare, lietuviškoje salėje ant Barre str. Pranešime suvienytas komitetas atsšaukia: „Lai gyvuoja revoliucija! Lai prasmenga caro valdžia! Lai prasmenga darbininkų dielės!“ Vardan komiteto pasirašo: K. Mikolaitis, J. Saltis, ir P. Grinius. — Pakol revoliucija neatliks mūsų tėvynėje išliuosavimo darbo, geistina, kad visur tokie komitetai susitvėrtų ir ragintų mūsų brolius išseivius prie to švento darbo.

— „Amerikos Lietuvis“ praneša, jog vienas iš dviejų, neneniai į Ameriką atkeliavusių lietuvių artistų — p. Z. Skirgela, pusėtinai diėnai nuvargę, todėl rugpiučio 3 d. išvažiavę atgal į Europą. Jo bendras, p. M. Petrauskas likęsis Brooklyn.

Iš Lietuvos.

Vilnius. Liepos 17 dieną prie Rudnickos gatvės sprogo bomba. Namas apardytas, žmonių nesužeista, kaltininkai nesurasti.

— Iš viso iki liepos 14 d. miesto valdyban paduota 13.748 pranešimai nuo rinkikų, norinčių dalyvauti rinkimuose valstybės Dumon. Jų tarpe daugiausiai katalikai (lenkai). Rusai padavė pranešimų apie 4.000. Kas laimės — nežinia.

— Liepos 18 d. Vilniaus karo-apskričio teismas nagrinėjo bylą A. Braziukevičiaus, S. Kligerio, V. Baturio, J. Davidavičiaus ir V. Olechnavičiaus, kaltinamųjų už Rešos valsčiaus kasos apiplėšimą. Pirmuosius keturius pasmerkė pakarti, Olechnavičių gi 20 metų katorgon. Ant rytojaus Vilniaus karo apskričio vadas Krzivickij pakeitė mirties bausmę katorga: Braziukevičiui iki gyvos galvos, Davidavičiui 20 metų, Kligeriui ir Baturai po 12 metų, Olechnavičiui gi sumažinta iki 8 metų. Visus kaltinamuosius gynė advokatas Tarchovskai.

— Liepos 17 d. naktį du plėšiku mėgino išplėsti artilerijos sandelius. Vieną jų sargybos kareivis užmušė, kitas sužeistas pasislėpė.

Kairiai (Šiaulių p.). Birželio 19 d. buvo sukviestas palei kopyčią valstiečių susirinkimas tartis kas link parkvietimo Kairiuosna nuolatinio kunigo. Buvę atvažiavę iš Pašvietinio džiakonas Živatkauckas ir Radviliškio klebonas Sarapas. Iš pradžios kunigai atkalbinėjo valstiečius pasikviesti Kairiuosna kunigą, bet kadangi šie nenusileido, tai ir kunigai turėjo su tuo sutikti. Tuomet prasidėjo derybos kas link klebonijos. Mat grapas Zubovas davė Kairių klebonijai temės sklypelį ir mišką, o Šiaulių klebonas Tom-

kevičius savo kaštu ją pastatė ir čia gyvendavo vasarą. Taigi kunigai valstiečiams butinai siulė jau esančią kleboniją, valstiečiai gi matydami, kad kunigai labai ją brangino, nenorėjo pirkti, nes užprašė net tukstantį rublių, bet po ilgų derybų nusileido iki šešių šimtų ir tai tik tuomet, kuomet klebonas Sarapas, pasikalbėjęs su džiakonu Živatkaucku, prikalbėjo valstiečius „pasiklonioti“ dz. Živatkauckui, ką valstiečiai, žinoma, ir padarė.

Pagalios, kun. Sarapas šypsodamasis paklausė valstiečių: „Kokio norėtumet kunigo? Gal Butėnį?“ — „Butėnį! Butėnį“ iš visų pusių pasigirdo valstiečių šauksmai. Bet Živatkauckas tuojaus valstiečiams „išaiškino“, kad kunigą skirti gali tik vyskupas.

Tuo ir pasibaigė.

Šakina (Šiaulių p.). *Suimtui* teko. Už išplatintą atšaukimo apie pirmosios gegužės šventę čia buvo suimta 13 vyrų, jų tarpe 85 metų senelis, kuris buvo apskūstas, buk esąs didžiausias „cėcilistas“. Jieškojo dar vieno vaikiną, bet šis pastarasis ištruko iš policijos nagų ir pasislėpęs šiauduose, visą laiką ten išbuvo, nors jam sargybiniai kojas su durtuvais subadė. Suimtuosius, palaikę 8 dienas, paleido. Visi spėja, kad juos išdavė V. S. Kevičius su savo bernu P. Rimku.

Kuomet suimtieji grįžo namo, miestelyje sutiko P. Rimkų. Čia-pat tuojaus jam ir atkeršijo — rėžė ausin teip, kad jis net ant žemės parvirto. P. Rimkus bebėgdamas nuo keršytojų šaukė, kad juos vėl išduosias. Ir tikrai tuojaus vėl atsibaldė pristovas su strazninkų gauja, pasišaukė tuos vyrus ir paklausė, ar tikrai jie mušė P. Rimkų. Tie pasisakė, kad mušė, nes P. Rimkus davęs skaityti jiems kokį tai popierį. Tuomet pristavas

liepė P. Rimkui pristatyti liudininkus, bet kadangi P. Rimkus liudininkų negalėjo pristatyti, tai strazninkai, sukąpoję nagaikomis P. Rimkų, išsidangino.

Marijampolė (Suv. gub.). Kai kurie mūsų apygardos gyventojai yra gavę šiame mėnesyje pranešimus, idant prirengtų kelis šimtus rublių, kuriuos neužilgio ateisį pasiimt sarnariai kokios tai nežinomos organizacijos. Prie pranešimo pridėta ir antspaudas su parašu „Lietuvių anarchistų-komunistų kuopa“.

Vyrai, susipraskite! Liaukities! Nepadoru! Juk tai plėšimas!

Paežeriai (Vilkav. pav.). Birželio 21 d. penki apsiginklavę brauningais ir mauzeriais vyrukai atėjo naktį pas Paežerių viršaitį ir pareikalavo, kad jis eitų į raštinę atiduoti pašportus. Atsivarę viršaitį į raštinę jie paėmė 12 pašportų, nes tiek tebuvo, ir palikę raščiuoką nuo Lietuvių anarchistų-komunistų kuopos „Giltinė“ įsislėpė.

Žiurių-Gudeliai (Vilkav. pav.). Dėlei paimtųjų Paežerių valčiuje pašportų Žiurių-Gudeliuose liepos 8 d. Vilkaviškio viršininkas su dragunais ir strazninkais darė kratą pas ukininką Žiurį. Jieškojo Vlado Žiurio, Veiverių seminarijos mokinio, kurį Paežerių raštininkas Mazeika įskundė, buk jis dalyvavęs Paežerių valsčiaus pašportų paėmime. Nieko draustino strazninkai nerado, tik pamatę penkis surius tuojaus juos „areštavo“.

Nežinia, kam raštininkas Mazeika įskundė Žiurių Vladą, ar turėjo ant jo pyktį, ar tik iš valdžios norėjo pasityčioti. Bet tik tas gerai žinoma, kad šis raštininkas moka gerai gyventi: turtingiems ukininkams kiek galėdamas pataikauja, bet jai pasitaiko koks

nuskurdęs varguolis, tai pas jį be kyšio geriaus ir nesirodyk.

Vilkaviškio apielinkė (Suv. gub.). Išvaikymas antrosios Dumos menką įspudį ant žmonių padarė, nes žmonės buvo persitikinę, kad vistiek Dumą išvaikys. Pirmąją Dumą išvaikius žmonės buvo lyg nusiminę, bet vilties nenustoję... Rinko antrąją Dumą... Kuomet ir antrąją Dumą išvaikė, žmonės ko tai tartum laukia, tik jau ne nuo viršaus, ne nuo biurokratijos, tik nuo apačios, nuo žmonių.

Išpradžios, pasklidus žiniai apie antrosios Dumos išvaikymą, visur buvo girdėtis kalbos, kad „trečion Dumon nėra ką ir rinkti... tegul jie kur... gaila mūsų vargo“... ir tt. Bet dabar pradeda dažnai kalbėti, kad visgi ir trečiojon Dumon reikia rinkti.

„Liet. Ukininkas“.

Utėnoje (Ukmergės pav.). Šeštinio prekymetyj sargybinis paskerdė žmogų. Pardavęs savo gyvulį Čumaras iš Juknėnų (Tauragnų par.) įėjo Smelynėje Zalkaus smuklėn „barščių“ sugertų. Padavė alaus. Bet kadangi truko dar vienos stiklinės, Čumaras kiek susibarė su šeimininke. Tuomet sargybinis Klimas Krucielius, kurs tai dienai tam tyčia buvo atjojęs iš Ukmergės į tėvus neva pasiviešėtų ir kuris gerė kitam kambaryj paskaitė sau už sargybinio pareigą numalšinti „maišta“, bet gavo rimtą atsakymą: „kad geri, tai gerk, o mes tave nekliudom“. Užteko to ponui sargybiniui. Išsitraukęs kardą jisai, kaip žvėrys, šoko ant išdrįsusio tą pasakyti Č. ir akies mirksniu paguldė jį nebegyvu. Atlikęs tąjį „šventąjį“ darbą sargybinis nieko nekliudomas išėjo laukan. Kai policija nuvyko į jį namo, rado jį besibalnojant arklį ir ruošianties grįžti Ukmergen. Bet gi atvedė jį prasikaltimo vieton. Suėjo ten ir

sargybiniai su antstoliu šautuvais nešini. Įniršę ta piktadarybė žmonės apspito visą namą ir buvo pasiriję jau atsilyginti su žmogėdru ir jo sėbrais. Bet pribuvę kunigai pradėjo kalbinti, kad to nedarytų. Tuo laiku lengvai pasinaudojo pristavas ir išleidė ant minios sargybinius, kurie, kaip pasiutę, šoko durtuvais ir apysodais vaikyti ją. Daugelį sunkiai suzeidė. Savo žvėriškumu labiausia atsižymėjo sarg. lietuvis Ubagevičius. Kitą-nakt Klimą su didele sargyba išvezė Ukmergen „teistų“. Teismas, zinoma, pavirto komedija. Utėnos sargybiniai visą nuvertė kaltę ant pačio žmogaus, kurs buk šokęs ant Klimo, o pasta rasis tik gynėsis. Klimas dabar liuosas vaikštinėjas po Ukmergę ir laukias už savo stropumą šiltesnės vietos. Valdzia, kaip akim, brangina tokiuo savo žmogu. Štai pernai tik prastu sargybiniu Klimas buvo Utėnoj. Atsižymėjo čionai (žiur. „N. Gad.“ už rugp.), na, ir tapo nukeltas į Anykščius, kur galima veikti smarkiau. Tenai, už stropų tarnavimą gavęs sargybinio vietą pavieto mieste. Ukmergėj ir gi nesėdėjo rankų sudėjęs ir bematant tapo padėtas sargybinių vyresniuojų. Ir dabar, pristavo užklaustas, kam jis papioves žmogų, ramiai atsakė: „papioviau ir piausiu dar“. Kodėl gi ne? Juk ne vienas jisai teip skinasi sau kelią į šiltesniąją vietą! Per žmonių lavonus ir ašaras našlačių, kurie, kaip Č., liko be vienintelio maitintojaus, Rusijos valdininkai žengia į augštybę!

Utena (Ukmergės pav.). *Monopolius daužo*... Naktį į 4 liepos akmenų pasigaunant „plėštasi“ monopoliaus vidun, kur kareiviai ant sargybos gulėjo, ir vis tik ne įsiveržta. Tik ačiu smarkui kareivių ir policijos stropumui, tas piktadariam nepavyko, suspėję tik

palikti atminčiai tamsią skylę, pramuštą langenyčioj ir stikle. To negirdėto užmanymo vadovai, baisu pasakyt, revoliucionieriai, — skaičium keturi, bežiurint tapo iš lovos iškelti ir areštuoti. Bet kadangi varkšai vadovai gerokai nebuvo išsimiegoję, ir negalima buvo jokiū budu su jais susikalbėti, paleido juos namo. Apie tą baisų atsitikimą mušta telegrama, kuri padarė tenai „ant viršaus“ pageidaujama įspudį. Žmonės aiškina tą visą dalyką teip. Priešdieny kareivių rata, kuri stovi Utėnoj tvarkos prižiurėjimui, apturėjus paliepiamą išsikraustyti iš Utėnos ir grįžti Kaunan į pulką, nes kareiviams, girdi, nēr ko čionai veikia ir tik po 15 kap. ant dienos dovanai ima. Kaip tai nēr ko? Gi žiurėkit monopolius daužo.

Šiauliai 1 liepos naktį žinomojo girtuoklio Felikso L. laike muštynės vienoj aludėj tapo užmuštas brauningo šuviais Frėnkėlio pabriko darbininkas. Užmušėjas pasislėpė. Buvo mėginimai nuversti visą kaltybę ant socialistų, bet tas chuliganiškas darbas nepavyko.

Kalvarija (Telšių pavieto). *Krata*. Birželio 21 dieną atbildėjo į Kalvarijos miestelį Sedos urėdninkas Drobenka su 4 sargybinais ir puolė kalvės kratyti. Iškrėtė Jorkų ir Turskį: iššaiukštinėjo visur. Užklausus, ko jieško, sakės norį rast atsišaukimų (proklamacijų) ir šiaip literatūros. Visiems labai metės į akis, kad nepaprastose vietose jieškojo atsišaukimų: išmaišė pelenus, išgrėbojo anglius, iškraustė visus geležgalius, vis bejieškodami, mat, atsišaukimų. Bet nieko nelaimėję varkšai išsikraustė.

„Zarija“.

Lietuviai Peterburge *).

Iš visų beveik Rusijos miestų, kur bent kiek lietuvių gyvena, budavo „Vilniaus Žiniose“ arba kituose lietuvių laikraščiuose pranešimai apie jų gyvenimą, — apie tautiškas mokyklas, naujas draugijas, knygynus, teatrus. Pasirodo, kad visur lietuviai kilsta iš miego, visur didinas tautiškas susipratimas... Mačiau laikraščiuose apskelbtą sąrašą aukų, skiriamų tautiškiems reikalams. Tikrai apie Peterburgo lietuvius, kurie kitą kart kitiems rodydavo kelią, kurių čia yra, pasirodė, net ne vienas dešimtis tukstančių, visai mažai tekdavo lietuvių laikraščiuose, ypatingai paskutiniaisiais metais, surasti žinių. Maniau iš karto, kad vietiniai lietuviai daugiau dirba, mažiau gi pasakoja apie savo darbus, nesigiria, bet toli gražu!

Pasirodė, arčiau pažinus vietinius „veikėjus“, kad ambicijos jiems netruksta, o didžiuojasi labai. Gal paklauskas, ogi kuo? Ogi—kad sutvėrę lietuvių draugijas tokiuose laikuose, kuomet visoje Lietuvoje nebuvo nė vienos, kad išdrįsdavo kalbėti visuotiniuose susirinkimuose lietuviškai, kad ir ant vakarų irgi laiks nuo laiko galima buvo išgirsti jeigu ne bufete, tai bent salėje—prigimtą kalbą iš jų lūpų. Namie pas tuos „veikėjus“ vargiai ar išgirstum lietuvių kalbą, jeigu užtektum netikėtai. Sako blogi liežuviai, kad ir dabar pas retą iš jų rastumei kokį lietuvių laikraštį... Laukia tie „veikėjai“ turbut „emerituros“ iš Lietuvos, už išstarnautą laiką tėvynei.

Yra čionai net trys lietuvių draugijos. Seniausioji — *Lietuvių ir Žemaičių (!) Labdaringa Draugija*, kuri gyvuoja arti 15 metų.

Toliaus, — „*Lietuvių Savitarpinės pašalpos Draugija*“ gyvuoja nuo 1899 metų ir ant galo — „*Peterburgo Lietuvių Mažturčių Draugija*“, kuri sulaukė trečiųjų gyvenimo metų.

Buvo laikai, kad užteko vienu „labdarių“, prie kurių buvo prisidėję visi susipratę tautiška; paskui atsirado „savitarpiečiai“, kurie pritraukė prie savęs nemažai veiklių „labdarių“ ir ant galo „mažturčiai“, kurie tą patį padarė savitarpiečiams ką jie buvo padarę „lietuviams ir žemaičiams (!)“, tai yra atitraukė prie savęs daug energišku ypatų.

Tokiu budu spėkos išsiskaldė, o prie draugijų, išskyrus gal „mažturčių“, naujų žmonių neprisidėjo beveik; kai kurie „generolai“ nuvargę, kiti gi nustojo patrijotizmo karščio ir išlengvo dingę kažin kur... paprastai kaip su inteligentija esti! Ir štai dabar mes matome, kad „labdariai“, kurie turi arti 13.000 kapitalo, kurie net svajodavo namus Peterburge pirkti ir tenai „Lietuvių Namą“, taisyti, kurių tarpe girdėjau net atsirado drąsulių įtaisyti „kursus“ lietuvių atstovų pirmosios ir net antrosios Dumos mokymui, pradeda dabar faktiškai nykti, snaudulio apimti.

„Savitarpiečiai“ turbut teip pat yra užsikrėtę ta pačia liga. Turto jie sukrovė daugiau 10 tukstančių rb., narių yra nemažai — arti 150, bet su tais pinigais rodos, vieną tikrai operaciją tepalare — ant retos prakišo („labdariai“ ar tame dalyke neatsiliko — turėjo „uždarbį“ ant savo „Metrasčio 1906 metams“). — „Savitarpiečiai“ buvo užmanę daug visokių dalykų: „Lietuvišką Prieglaudą“, „Pakasynų kasą“, „Konkursą Dramatiškias veikalams“, bet dabar, turbut „delei blogų metų“, viską atidėjo šalin. Abelnai reikia pasakyti, kad vietiniai lietuviai

visą kaltę verčia ant „blogų metų“. Bet klausimas kilsta, kodėl Rygoje žmonės, nežiurint į nieką puikiai darbuojasi ir tokiuose laikuose dar daugiau dirba, viens kitą sušelpdami, padedant žodžiu ir skaitiku, apšvietimą platindami. „Mažturčių“ draugija, buvo laikas, norėjo savo draugams net kelią rodyti. Tenai atsiradus kelioms daugiau energiškomis ypatoms, buvo sumanyta įtaisyti skaitymus, biblijoteką, buvo nusamdytas saliu nas nuolatiniams susirinkimams, bet užėjo „blogi laikai“ ir viskas nutilo.

Žinoma, „mažturčiams“ blogi metai daugiau gali kenkti, bet tokiems ponams, kurie užima šiltas vietas ir gauna algas kaszin ar gali kliudyti kas užsiimti žmonių vargdienių šelpimu, be abejo atsisakius nuo didelių projektų, o vien tikrai atliekant artimiausį, lengviausį „darbelį“.

P. G.

Kame Rusijos ateitis?

Per trisdešimts metų traukėsi Rusijoje ekonomišką sugeidimas, kuris regis pasiekė galą, kada Japonija užgavo didelį, bet išsitvarkiusį Meškiną (Rusiją).

Ikišioliai dar vis buvo manoma, kad šitas ekonomišką puvimas neužkrėtė draugijos. Vienok dabar pasirodė, kad jis užkrėtė, ir tai—čielus šimtus, tukstančius kaimų ir sodybų. Žengimas pirmyn tapė sulaikytas, viskas pasinėrė į vieną ukanotą, kluikią praeitį.

Sakom, kad Amerika nuožmiai pasiėlgė su indijiečiais. Teisybė, Amerika išmušė daug indijiečių, bet nors tuos iš dalies apšvietė, kurie da gyvi pasiliko. Kas su Rusija?

Rusija teipgi turi savo indijiečius—tai bastikai (nomadai) samojiedai, kurie kilnojasi pa-

lankiu Žieminio Poliuso, pakraščiais Ledo Jurių. Kalnai ir jurės juos seniaus apgynė nuo civilizuotų užpuoliku, lygiai kaip ir Amerikos indijiečius skyrė Atlantis Vandeny nas.

Bet, jie pateko Rusijai, kuri vietoje bastikus šviesti, juosius verčia į laukinius. Tą patvirtina visi, kas tik apsilankė Ledo Jurių pakraščiuose ir Siberijoje.

Tarpu evoliucionierių yra tokia pažiūra, kuri sako, jeigu koks žmogus pasirodo netinkamas ištobulinimui, tai jį, tą žmogų, reikia nubaust, nustumt užpakalin, ir pradėt žmogaus tobulinimą išnaujo. Sako Sodoma ir Gomora, dingusieji miestai siera ežeruose, teipgi su tuom tikslu buvę išnaikinti. Neginčysim to ne tvirtinsim.

Rusijoje toks žmonijos stumimas atgal aiškiai matosi. Tik reikia pamislyt, kad iš 140 milijonų gyventojų, yra 112 milijonų nemokančių nė rašyt nė skaityt.

Priežastis tokios dekadencijos (sutrūnijimo) yra tamsybė. Bet yra dar rimtesnės priežastys.

Daktaras Bilinski, kurs neseniai apkeliovo visą Rusiją, tvirtina, kad iš kaimų pamazu nyksta visi kultūros ženklai. Kaimiečiai vos ant tiek dar užsilaikė civilizacijos, kiek jos reikia tik dirvą išdirbti ir iš jos reikalingą maistą ištraukti.

Rusijos gyventojai apleidžia savo pirmiaus įtaisytas mašinas, žemdirbystės padargus ir drapanų padarymui įtaisas.

Prie to juos privertė nuožmi mokesčių sistema. Mokesčių rinkikai vaikščioja po kiemus ir ką tik vertesnio randa, tą atima valdžios nauda. Kam tat dirbt kaip vergams, jeigu jiems nieko nelieka? Ir šitą klausimą atsako kaimiečiai apleizdami savo laukus.

Tuli jų dar gyvena savo stu-

*) Iš „Vilniaus Žinių“, N.99.

bose, bet žemės nebedirba ir nieko netaiso; o kada ateina mokesčių rinkikai, tai ukininkai bėga, kaip ir laukiniai, į miškus. Tiesa, jie laukiniai jau ir yra.

Susikurpę bakužes vos tik nuo šalčio apsigint, jie neturi jokių pečių; jeigu turi ką išsikępt, tai tą daro susikurę zaizdrą ant aslos.

Medžių lapus ir zieves panaudoja duonos pasidarymui, kadangi kviečių auginimu retai kas beužsijema. Tankiai viena šeimyna vos vienus teturi kailinius ir eidami į lauką prie darbo pakarčiui taja skranda visi mainosi. Mirtis nuo šalčio nuolatinė pas juos viešnia.

Atėjus ant sviesto kudikiui ir patekus jam į tokias pasibaisėtinas apystovas, niekas nesistengia jo palaikyt gyvu. Jeigu jis sau gyvena — gerai; bet, jeigu miršta — dar geriau. Pagaliaus nė gyvuliškos gimdytojų meilės tėvai nebejaučia. Politiskasis despotizmas viską dorą juose užmuše.

Kada vaikai pasiekia sekumus amžiaus metus, tai tik tuomet juos pradeda skaityt už žmogišką asmenį, už draugijos dalelę. Bet iki to laiko jie krinta, kaip musės.

Lavonus jų laiduoja be grabų; dažnai ir visiškai nelaidoja, bet pavelka kokį galiuką nuo namų ir meta ant žemės — maitą vilkams ir luokiams.

Sitas paprotys pakelia vel nesuskaitomas ligas, kurios smaugia apielinkės žmoniją padrebinančiu budu.

Kaimai neberenka viršaičių nė sargų; jie valdziai tiesioginių mokesčių nebemoka. Šliubščionai nieks nebevartoja.

Vienu žodžiu badas, prie spaudos ir valdzios teroras tar-tum liaudies protą apjakino.

Neseniai buvo apskaityta, jog Rusijoje 20.000.000 (dvidešimts milijonų) liaudies miršta badu. Taigi visai nėra dyvo, kad jie virsta į laukinius.

Kas tame kaltas: ar valdzia, ant patįs žmonės?

Valdzia matomai dirba. Atmint reikia, ką jos samdyti bašibuzukai — kazokai padarė su Gurija, su taja teip angštai intelektualiskai pakilusia tauta, kurios civilizacija siekia 1500 metų atgal?

Per dvyliką šimtmečių šitie žmonės (guriečiai) stovėjo ant rubėžiaus tarpe Europos ir Azijos, — gynė krikščioniškąją Europą nuo antsipludimo nuožmių mongolų, nuo stabmeldiškojo islamo.

Bet Rusija nužvelgė, buk guriečius remia Anglija ir Japonija, — ir nusprendė juos išnaikint. Tai buvo antras seno Cato šauksmas: „Kartagena turi but išgriauta!”

Tuom žaru buvo nulemta išgriaut miestą Baku.

Atėjus caro kariumenei į guriečių kaimus, vienas rusų aficierius apreiškė kaukaziečių seniunams: „Męs jums sugriausim, visiškai sugriausim, išnaikinsim!”

Ir jie tą padarė.

Rusijos politikoje buvo įsivadeta nušluot nuo sviesto guriečius. Ar įstabu, kad dabar šitie žmonės pradeda slinkti į laukinių padėjimą?

Kurie žmonės išsigelbėjo nuo iškerdimo, tie per čielus mėnesius priversti buvo slapstyti, gužinėti po tamsius miškus. Sugrįžę į pirmesnes savo vietas terado kruvas griuvėsių. Nestato namų, nes vistiek vėla išgriaus caro bašibuzakai; gyvena griuvėsiuose, kaip beduinai.

Kaip caro valdzia naikina civilizaciją galima suprasti bent iš to, kad bėgyj septynių mėnesių karo-lauko teismai iškorė 1080 vyrų ir moterių, ir daugiausia laike 48 valandų po sujėmimo.

Nebuvo jiems prisaikintųjų teismo, nebuvo duota apeliavoti, nė pagaliaus duota buvo dušiai atsiskaityti su Dievu!..

Ir per tą patį laiką revoliu-

cijonieriai nudėjo 1242 valdininkus, policijantus ir kareivius.

Budas nužudymo pasmerktųjų žmonių verste verčia liaudę grįžt prie laukinių padėjimo. Jie mato laukinių budą iš valdzios pusės.

Nežudė „prasikaltėlių” kalėjimuose, arba tvirtumose, — nes ten dėlei to tankiai kiti kaliniai matydami nuožudas, pakeldavo maištą.

Vidurnaktyj pasmerktuosius tyloimis išvelka iš kalėjimo, nuveža kur į laukus, sustabdo traukinį, išstumia nelaiminguosius ir pakaria ant medžio šakos. Vienus kariant, kiti turi prisiziurėt į savo mirštančių draugų agoniją, besikankinimus.

Kada žmonės, gindamiesi nuo bado pradeda savo kudikius pardavinėti, tai laukinių padėjimas nebetoli.

Tą jau darė ukininkai-kaimiečiai tulose Kazaniaus srytise, neseniai siaučiant badui. Pardavinėdavo mergaites nuo 13 iki 15 metų paaugusias, ir visiems buvo žinomos jų kainos — nuo šimto iki pusantro šimto rublių už stukį!

Žmonės nebeteko vilties, nes negali atsispirt. Mato, kad kareiviai nė žmonių klauso nė teismų, tik savo grosos ir viršininkų. Aficierius paliepia kareiviui užmušt žmogų. Jis tą tulyd ant vietos ir padaro. Ir žmogžudžio kareivio nieks nenubaus; nes jis tik to klauso, kas jam liepia. Tankiai galima budavo tokius žmogžudžius sujimt, bet nieks to nepadarė.

Po paleidimo pirmosios Dumas, tęsėsi nužudymų, pikta-dėjisčių ir prievartų gadynė. Buvo tai toks baises laikas, kokio nė istorija nemini kruvinoje Rusijoje.

Užgrobimas Kronštadto ir Helsingforso tvirtumų, atgabeno baises žudynes. Apie 30.000 revoliucijonierių tapė išsišta Siberijon dėlei pasiprie-

šinimo caro kariumenei; revoliucijonieriai jėmė valdzios bankus glemžt, plėšikai irgi prabudo. Žmonės matė laukiniškumo pavyzdžius. Kaip jiems netapt laukiniais?

Plačiai yra žinomos nuolatinės ir pasibaisėtinos skerdynės žydų. Jau ir tas sudemoralizavo tautą.

Valdzia privarė žmones vaikščioti pogatves skarmaluose ir net nuogus. Ar dyvai, kad minios eina iš proto?

Siberija gal šiuom rėštu svarbiausią rolę lošia tautoje — jos giliausiuose urvuose kasa auksą tukstančių-tukstančiai surakintų žmonių, gražiausių tautos sunų, išmintingiausių piliečių. Tėvynėje beliko žmonijos išmetos!..

Sakoma, jog vienas tik Rusijos Vidurinių Dalykų ministeris, per trumpą savo buvimo laiką, pasmerkė 2800 žmonių ant baisesių torturų (kankinimų). Tie, kurie pabėga, nieko jiems daugiau nelieka, kaip miškų gyvenimas — draskančių žvėrių brolija! Ar tas nevaro prie laukiniškumo?

Kur matėt kitą tokį kraštą, kad kartų merginas už dalyvavimą revoliucijoje?

Tas darosi Rusijoje. Pernai Petrapilėje pakorė Ziną Konopliankiutę už nudėjimą gen. Min. Ji numirė su malda lūpose už tėvynę Rusiją.

Moterių kankintinių eiles pradėjo „Raudonoji Našlė” — Fran Linda, kuri krito auka revoliucijinio išiverzimo Reveliujė, kada gubernatorius užkamandavojo savo kareivių šautuvus į streikuojančią armiją.

Valdzia pabugo net ir studentų; todėl uždarinėjo Petrapilės ir kitų miestų universitetus. Kas iš to išeis, argi ne puolinas liaudies žemyn, nemokslė, illiteracija? Argi tai ne laukiniškuman veda?

Policija įsimašė į draugijos gyvenimą; daėjo iki to, kad net uždraudė susirinkt kazy-

ruotų! Kazyrninkai irgi laikomi už valdžios priešus; taigi policijai prisakyta juos visur vaikyt.

Atsitikimas buvo, kad pasitaikė merginai ramiai stovėt kalėjimo palangėje; kazokas tuojuo pervėrė jai galvą su kulipka. „Žmogžudy, tugi užmušei moterišką!“ — sušuko jos draugas per kalėjimo langą. „O ko ji čionai stovi?“ — pasityčiodamas atsakė kareivis. Už tą darbą kareivis apturėjo nuo valdžios ypatingą dovaną pinigais.

Kaimiečiai, iškankinti ir išprievartuoti, persijėmė pagieža ir kerštu, jausmai žmogiški juose atšipo. Tą parodo šis paveikslėlis:

Neseniai jėmė tvertis draugijos galabint savo priešus — vis tiek bile kokius. Užmušinėdami juos, galabintojai prisėga negyvėliams savo aukoms prie lupų popierėles, ant kurių esti pabraižyta: už ką negyvėlis galą gavo.

Ar įtabu tad, kad daugelis samprotauja, jog Rusija eina prie laukinių žmonių padėjimo? [Pagal straipsnį: *Is Russia lapsing into savagery?* „North American“.

Ar siunčiami raštai į Lietuvą pasiekia adrisantą.

„Lietuvos“ 29-ame Nr. pa mačiau straipsnelį, kur p. P. G-skis abėjoja, begu siunčiami Lietuvon raštai pasiekia ypatą, kuriai siunčiama. Kiek aš žinau iš savo paties patyrimo, tai literatūra, siunčiama į Lietuvą, pasiekia adrisantą: gauna netik gyvenantieji miestuose, bet ir sodžiuose. Aš pats siunčiau knygas kelioliką sykių, tai visada gavau žinią, jog priimta.

Paskutiniu sykiu, tiesa iš siunčiau aštuonias knygutes, apie trijų ir pusės svarų sunkumo; perėjo jau apie du mėnesiu, o siuntinio adrisantas

dar negavo. Bet, kad siuntinys buvo užregistruotas, ir aš turiu krasos kvitą nuo siuntinio, tai man pasiklausus apie tai, krasos užveizda išsiuntė užklausa, kuris turės surasti, kur siuntinys dingo. Vienok, man rodo, kad šitas atsitikimas yra paprastas; nes teip atsitinka tankiai; čia pat Amerikoje juk siuntinys kur paklysta. Taigi siunčiant knygas į Lietuvą, jeigu yra siunčiama krasa (pačta), geriausia yra visada užregistruoti; kas tik aštuonius centus tekaštuoja brangiau. Bet užtai siuntiniui kur dingus, visada galima jį sujieškoti.

Kaslink laikraščių, tai teip jau visuomet siunčiu: „Vien. Liet.“ ir „Lietuvą“, užlipindams krasos ženklelių, už vieną centą ant kiekvienų dviejų uncijų arba trupinio. Ir visada gaunu atsakymą, jog prijima ir labai džiaugiasi gavę Amerikos laikraštį. Reikia žinoti, jog siunčiu, ne į miestą, bet į kaimą.

Broliai lietuviai! kiekvienas atsimename, kokiam padėjime buvo mūsų nuomonė, neturint Lietuvoje savo laikraščių nė knygų. Dabar gi norint Lietuvoje žmonės ir turi savo prigimtoje kalboj spaudą, vienok laisvai jaja naudotis negali; kadangi viskas yra perkratoma per carizmo sietuvą; taigi žmonės pasiekia tik smulkesnės vertės raštai; visi gi stambesni pasilieka sukonsiskuoti. Tad mes, čia gyvenantieji tik iki kuriam laikui argi galime užmiršti pasilikusius savo tėvus, brolius, seseris, giminaičius ir draugus, kurie skęsta po senovės tamsybėje visokių įtikėjimų į visokius prietarus?! Mūsų priderystė: perskaičius laikraštį arba kokią knygutę nenumesti į šalį, bet išnaudoti kiekvieną jame atspausťą žodį, persiunčiant į Lietuvą savo tautiečiams, kurie neturi už ką laikraščio nusipirkti. Prie to visko da pa-

silieka darbas, kad paraginam mes juos.

Tad siųskime daugiausia pirmeiviškų laikraščių ir knygų, duokime progą pamatyti, nors mažą spindulėlį mokslo šviesos! Sekla pasėta mūsų guodotinių laikraščių į širdis mūsų tautiečių, atneš šimteriopą vaisiu augančiai lietuviškai tautai. *V. Kelmelis.*

Politiszkos žinios.

Moroka. Tanageroje (Maroko sostapilė) sėdžiantis sultanas (arabų karalius) eiva iš vieno su Prancuzijos armija ir pastatė ant kojų visą savo kariumenę, kad užgesint iškilusią revoliuciją. Už tai tolimesniejie Morokos kraštai apskelbė savo sultaną pardaviku ir išrinko ant jo vietos jo brolij Mulai Hafig. Dabar sakoma, jog naujai išrinktas sultanas atitraukia iš gilumų Marokos su 15.000 revoliucionierių Casablancos linkon, priešais savo brolij ir prancuzus. Ta žinia suezino ir tikrojo sultano kareivius, kurie jau išrodo norą su revoliucionieriais susidėt. Prancuzijoje Marokos sumišimai iššaukė triukšmą: vieni užsipuola ant valdžios, kam užsimanė marokiečius pavergt, kiti reikalauja siųst visą armiją, kad arabų sukilimus numalšyt. Pirmininkas Klemensju net su Anglijos karalium apie ką tai kalbasi. Pakol kas išeis, da 1000 prancuzų kareivių gabežama iš Algiero į Moroką.

Japonija. Mikado ir Rymo popiezius susitarė laikyti pas viens kitą savo pasiuntinius. Taigi Japonija sulgyto ir išsiunčia Ryman savo tam tikrą ministerį, o popiezius įsteigs Japonijoje nuolatinę apaštališką delegaciją, kuriai Mikado padovanojo netoli Tokio puikų žemės plotą pastatymui benediktinų klostoriaus ir bažnyčios. *Matai, kaip*

pagonų galva su katalikų galva gražiai viens kitą apsirupina.

Filipinai. Perdidelis slėgimas amerikonų ant čionykščių rinkimų, suprantama, atnešė tokias pasekmes, kokių norėta, tai yra — Manilos Seimas pasilieka iš Amerikos bičiulių. Iki šiol laik seimas susidėjo iš šiokių partijų: 31 tautiečių, 16 progresistų, 19 neprigulmingų, 7 imedijatistai, 4 independistai, 1 tautietis neprigulmingas ir 1 katalikas. Viso balsavo šiuose rinkimuose 97.802 žmonių, tai yra vos 14 liaudies nuosimtis.

Pasijutusi Amerika vėla ant kojų filipinuose, tuojuo parodė nagelius: nesenei uždraudė pardavinėjimą ir iškelimą tautiškos filipinų vėliavos, vadinamos „Katipunau“.

Rusija. Spaudos persekiojimai nesiliauja. Beveik trečia dalis laikraščių visuose kraštuose pridengti; kita pusė laikraščių, kurie ir teip jau bailesni, turėjo užsimokėt ir tebemoka nuolatines pabaudas už kiekvieną drąsesnį išsitarimą. Per porą paskutinių mėnesių valdiškoji naujienų agentura neteko beveik pusės savo prenumeratorių. Tas priedė prie to, kad dabar užsieniuose kuriasi rusiški laikraščiai viens po kito. Laisvės žodis vėl bus skelbiamas kontrabandos keliu, kaip ir buvo keletą metų atgal.

Parubežinės sargybos statistika parodo, kad begyj metų 1906 sujimta buvo ant rubežių 11.600 žmonių ir užgrobtą įvežamo visokio tavoro apie 130.000 rublių. Susirėmimuose su kontrabandikais užmušta 9 šmekeriai ir 37 jujų sužeista; tuomtarpu kontrabandikų užmušta 114 ypatų ir 168 sužeistų. Iš to matosi, kad Rusijoje visokiais budais liaudies žudymas žydi. Tokios barbariškos medžioklės ant rubežių nebėra nė viename krašte, iš-

jėmant gal dar Azijos valstybę.

Per prabėgusį liepos mėnesį pakraščiais Baltiko jurių karo-lauko teismai pasmerkė 26 žmones nužudymui ir 31 — ištėrimui. Nesuprantamas dalykas, — jog Dumos spiriama valdžia jau tris mėnesiai atgal karo-lauko teismus panaikino. Kokiu budu dar vėl jie veikia? Matyt, kad niekas to valdžios siuntimo nesustabdys, kaip tik patys žmonės. Kodėl tat dar yra stabdoma revoliucija iš žmonių pusės, kada pati valdžia ją daro?

Siberijoje kareiviai pakėlė maištą. Apie tą gen. Panteliev skubinai pranešė pačiam carui. Ciela eilė sukilimų įvyko palei visą Mandžurijos pasienį. Minėtas generolas sako, jog jis už kareivius neatsakys. Jeigu tik sako iškilis čionai revoliucija, tai kareiviai beabejonės prie jos prisidės. Didelė daugybė užmuštų ir sužeistų per šiuos sukilimus. Keturi šimtai sukilėlių užsidarė savo kazarmėse ir per visą praėjusį utarninką narsiai gynėsi nuo batalijono šaulių, kurie juos jėmė. Sukilėliai dikčiai praretino šaulių eiles, bet ir jų 18 ką užmušė negyvai, o 35 sunkiai sužeidė. Sukilo kareiviai iš tos priežasties, kad pulkauninkas pasikėsino išardyt laukuose revoliucionierių susirinkimą, kuriame buvo ir kareiviai. Jie atsisakė susirinkusius šaut. Pulkauninkas paskiaus liepė kazarmėse reiklažas nubaust, tai šie pakėlė maištą. Kova traukėsi čielą naktį ir pasidavė sukilėliai tik delto, kad amunicijos pristigo. Tada juos įdėjo kalėjiman. Bet sekančią naktį (rugp. 22 d) kiti to paties pulko kareiviai išlaužė kalėjimo duris ir savo draugus paliuosavo; ir visas burys pabėgo per rubezių į Kynų teritoriją. — Tai yra tik vienas iš daugelio tokių atsitikimų, kurie Siberijoje kasdien apšireiškia.

Venezuela. Šita respublika gana energiška spiriasi prieš įsigriovimą Siaurinės Amerikos kapitalistų, ir jeigu kuriems pasiseka susikrauti lizdą, tai valdžia bado. Šią savaitę užsibaigė teismas ant amerikoniškos asfalto bendrovės — „New York and Bermuder Asphalt Co.“ Nabaigei uždėjo bausmės už suktybes \$4.8000.000. Amerikos ministeris žada da tautiečius kapitalistus užsistot.

Šiaurinė Amerika. Republikonų laikraščiai pradeda rašyti apie ateinančius prezidento rinkimus, kurie atsibus 1908 metuose, t. y. kitiemet. Ruzveltą daugelis nori palikti ant trečio termino, nors tas priešinga konstitucijai. Vienok regimai Ruzveltas pats nusijaučia įgijęs sau visokiais išsišokimais nešlovę. Tad užleisdžia savo kandidatūrą dabartiniam karės sekretoriui Taft. Šis apsiskelbė laikysės tokios pat politikos, kaip ir Ruzveltas. Sako: Ruzvelto (republikono) politika yra kad išnaukinti (!) socializmą, o Bryano (demokrato) politika esanti, kad įvesti (!) socializmą. — Nenorint p. Taft pavadinti tyčia melagium, reikia manyti, kad nesupranta, ką šneka. Juk aiškiai visa Amerika žino, kad kaip republikonai taip ir demokratai yra vienas ir tas pats. Skirtumas yra tik tai tarpe vadovų.

Kynai. Iš Šangajaus praneša į Berlyną, kad revoliucijinis Kynuose judėjimas kasdien eina stipryn; slaptos organizacijos dygsta ir nesutramdomai auga. Korespondentas abejoja, begu tik nebus prasidėjęs visuotinas sukilimas. Kynų viršininkai tvirtina, kad revoliucionierius pridedingia gyvenantieji jų miestuose svetimtaučiai, kur pasislėpę agitatoriai jau nebepasiekiami vietinei policijai. Ne seniai pradėjo kėrotis revoliu-

cijos kūrystymai ir armijoje. Valdžios visai stengiasi tam užbėgti, bet veltui. Nuolatos atsidengia suokalbiai Pekine prieš dabartinio karaliaus (Manchus) dinastiją.

Isz Amerikos.

Neteko piemenio ir vilnų.

Nanticoke, Pa. miestelyje lenkai labai liudnameupe: neseniai kunigėlis Novickas katalikų Panelės ŠŠ. parapijos klebonas pasiprašė parapijonus ant mėnesio vakacijų. Tie išleido ir besibaigiant laikui jau lukinėjo sugrižtant kunigėlio iš vakacijų. Bet netikėtai gavo laišką iš Belgijos, kuriame rašo nebesugryšą. Skubinai puolė priekasos — tuščia! Dabar šiems dingtelėjo į galvą, dėlko paskutiniu laiku kunigėlis taip jieškojo pasiskolinti pinigų.

Skaitant su kasa ir su prisiskolinimais kun. Navickis išnešė apie 75.000 dolerių. Negana to, da ir dvi jaunos parapijonkos drauge su kunigėliu dingo iš Nanticoke padangės. Parapijonams dviguba skriauda. — Kaip atmokės kunigėlis skolas — ar grynu, ar maldomis, tai jau nemūsų dalykas...

Pennsylvanija baigia džiūt.

Iš visų Pennsylvanijos pavietų pareina rustų gandai — vanduo baigia džiūt. Farmų javai sunoko — sudžiuvo, bulvės sudžiuvo, kornai pavirto į šiaudus. Menkesni pabirkėliai vandens pritrukę užsidarė. Daugelį vietų ir kasyklės sustojo netekus kuom anglių perplaut.

Kita kova tarp darbininkų ir kapitalo.

Rašėm kitoj vietoje, jog Amerikos „Tautiška pramoninkų sąjunga“ pradėjo bylą prieš darbininkų amatines są-

jungas, o ipatingai prieš tokius laikraščius, kurie apskelbia tokią ar kitokią firmą, kaip „nedorą“, „skebingą“, ir kviečia visuomenę tāsias neremt, kiteip sakant, boikotuot. Tas pramoninkų pasikėsinimas užkabino tuojaus „Amerikos Darbo Federaciją“ ir jos organą „Federacijoinistą“, rėdomą Gomperso, ir kuriame toks nekaltas boikotas yra kairioms firmoms skelbiamas. Pramonininkai kėsina apskųst Gompersą su jo laikraščiu krasai ir užlraust siuntinėjimą boikotinio laikraščio. Bet čia kyla visa „A. D. F.“ ir žada pačius pramoninkus apskųst už suokalbi ant darbininkų. Iš abiejų pusių stodu galingi priešai: darbininkai dviejuose milijonuose ypatų, ir pramoninkai su pusantro milijono dolerių fondo, kurį jau pernai sąjungų sulaužymui sudėjo.

Chicagoj gerai dantis traukia.

Chicagos pavietiniame ligonbuty pasimirė jaunas vyras Davis, kuriam vietinis „geras dantistas“ pirmiaus buvo ištraukęs dantį. Apžiūrėjęs numirėlį, pasirodė, kad be traukiant dantį lūžas buvo žmogeliui kaklas.

Knygynuose raštų cenzura.

Bostono vienas knygynas uždraudė ant savo lentynų pastatyti šių autorių raštus: Algero, Twaino ir Kiplingo! Reikia žinot, kad jų vertimus net ir Rusijos pradinių mokyklų knygynėliuos rasi. Tuomi Amerikos liuosnoriai cenzoriai pasirodo nedoresniais už caro raudonsiulius.

Ką darys Amerika be anglių?

Ateinančiuose metuose sukaks lygiai šimtas metų, kaip atidaryta buvo Amerikoje pirmosios anglių kasyklės. Pradžėmė jas tulas Abijah S nith, 1808 metuose, vasario 1 d., miestelyje Plymoutha, Pennsylv.

vanijos valstijoje, kur dabar „Vienybė Lietuvninkų“ išeina. Nuo ten ir kitose valstijose, daug vėliau, prasidėjo. Metuose 1820 buvo viso labo išimta anglių 365 tonai. Praėjusiuose metuose (1906) išimta jau 63 milijonai tonų su viršum (63 645.000). Žemėse geologiškai apokavo dar esą apie 5 bilijonus tonų. Išjėmant kasmet tokią priaugamą kiekybę, kaip pernai, pateks anglių iki metų 1982. Taigi po 75 metų Amerika anglių jau neteks. Ką ji darys be tos medegos, kuri varo tokią milžinišką šiame krašte pramonę? Nesibaiginkime, — elektrika bus atimta nuo kapitalistų ir duos žmonijai daug geresnę šviesą.

Perpus antros dienos Europoje.

Garsus Amerikos inžinierius, išradėjas daugelio naujų dalykų įvairiose mokslo šakose, p. Cooper Hewitt išrado laivą, kuris bus XX-ojo amžiaus stebuklu. Bus tai pusiau-orlaivis, pusiau-garlaivis. Čiauš vandens paviršiumi apie 30 pėdų aukštumo, taigi nė jurių bangos pasieks, nė susidaužymo pavojų sutiks, nė sirgs žmonės jurių liga. Kas svarbiausia, tai — jo greitybė, — plauks arba skris toks laivas po 100 mylių ant valandos. Iš Amerikos Europon nueis per 30 valandų. Pirmi mėginimai neseniai tapė padaryti ant Long Island salos (netoliesia New Yorko). Labai gerai nusisekė. Todėl tapė išimta patentas ir tversis tokių laivų bendrovė.

Grazina Graikū-
čius namo.

Chicagos policija gavo paliepimą nuo valdžios ištirti visas vietines graikų užlaikomas įtaigas, ir surašyt visus ten tarnaujančius vaikus. Mat labai įsigyveno Amerikoje įvežimo jaunų vergučių budas, teip vadinamoji „padronų sistema“. Vazinėja agentai po Graikiją,

išvilioja jaunus vaikus ant „gerų“ uždarbių į Ameriką ir čionai parduoda viešbutininkams ar hoteliams. Tokie vergeliai dirba ilgus metus už dyką, tik už pavalgymą, visokius sunkius darbus. Taigi policija visus tokius netiesotai atgabentus vaikiukus surinks į New Yorką ir valdžios lėšomis parveš į Graikiją.

J a p o n i e č i a i u o s t o
t v i r t u m a s.

Pora mėnesių atgal du japoniečių šnipu buvo sujėmę Kalifornijoje, kurie uostinėjo Tykiojo okeano pakraščiuose tvirtumas. Dabar vėla Georgijos valstijoje du sugavo be pėšiant McPerson porto padėjimą.

K a n u o l e s p r i g a u -
d i n e j a p e r k u n a .

New Haven, Conn. apielinkėse labai didelės giedros. Viskas išdžiuvo. Prašmatnus miesto majoras Studley štai ką išmislijo: jis paliepė kad kartas nuo karto butų iššauta iš kanuolės į vieną punktą ore 50 šuvių. Trenksmas šuvių, anot jo, sujudysiąs orą ir atvairsins debesius su lietum. — Ar pasisekė atviliot perkuną į New Haven, dar nesigirdėt.

„J u o d o j i r a n k a
s i a u č i a p o s e n a m .

Galinga plėšikų organizacija, vadinama „Juoda ranka“ terorizuoja visas Amerikos valstijas, bet užvis daugiau nuo jos nukenčia Pensylvanijos valstija. Čionai po miestelius beveik atvirai „juodarančiai“ savo aukas gauda ir atima pinigais. Paleidžia gyvus, jeigu liuosai atiduoda. Bet be da pasipriešinantiems! Jie nuo „juodarančių“ niekur neišbėgs. Bloomsburge policija net surado jų kalėjimą tokiam sklepe, kur pagrobtus vaikus laikydavo po metus ir daugiau, iki tėvai įspirkdavo.

„Juodoji Ranka“ sako turi savo centrą Italijoje; prie jos daugiausiai italai ir priguli, bet nuo jos daugiausiai patį ramų italai ir nukenčia.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Pana, Ill. Pas mus šiuo kartu darbai menki: iš keturių kasyklėse šaftų vos vienas da dirba kasdieną. Kitokių darbų šitame miečiukųj nėra, tik tai po žemėms.

Lietuvių čionai apie 40 šeimynų ir gal kiek daugiau nevedusių.

Pagelbines draugystes turime dvi: Lietuvos Ukėsų Dr-tė, ir „Sv. Juozapo“ (bažnytinė). Teipgi yra iš kelių draugų susidedanti L.S.S. kuopa.

Aišvietimas pas mus stovi labai žemai.

Vertelgyste čionai lietuviai nelabai užsijėma. Yra smuklės (saliunai) ir vienas groserninkas. Gyvenimą sau padaro neblogą.

Rugp. 10 d. susirinkę lietuviai pas K. Genčių smuklėje, įkaušę gerai jėmė rodyt savo narsybę. Svečiai ant tiek pasirodė narsūs, kad pačiam šeimyninkui Genčiui per galvą pervaziavo su kietu daiktu, net apsvaigo tas. Žinoma, tuos smuklės karžygius tuojaus su areštavo. Bet užsimokėję bausmę, vėl pasiluosavo ir ant rytojaus vėl susimušė pats tarp savęs. Karpui net tris skylės peiliu padarė — daktaras žaidą užsiuvo net 36 iais dykniais. Žinoma, potam vėl visi sugrįžo į „lakupą“, ir jau dabar sunkiau metavos už raiškų palaidumą.

Broliai lietuviai! Ar da ilgai jūs savo kruviną triusą aukausite dykaduoniams ir nesistengsite bent sykį jieškot sau proto geruose pasiskaitymuose?

Cia Bures.

So. Manchester, Conn.

Čia lietuvių mažai tėra, ir tu pačių aišvietimas labai žemai stovi. Neturim jokių draugysčių, nė kuopų; ir negalima jų įsteigti: draugystės išlaikyti per mažai žmonių, o kuopų nieks netveria, nes, girdi: vis bedieviškos. „Žvaigždė“ čia

turi didesnę įtekmę, negu kiti visi pirmeiviški laikraščiai sykiu. Yra čia vienas karštas „Ž.“ agentas, kurs su pagelba savo mokintojos ir varo tarp lietuvių agitaciją, kad dievomyl nesuistvertų tik tai kuopa S.L. A. arba L.S.S. Kad platinasi tamsybė, nesutikimai ir girtuokliavimai, tai jau ir dyvo nebėra.

Rugp. 1 d., atėję trys vaikai pas vieną lietuvį, kur buvo dvi merginos, gerai „išitraukė“ ir grįžo namo. Viens iš jų įsigijo kokį tai pundą po skvernu. Tą patėmijęs policinopas, svečią sulaukė ant gatvės ir jėmė kvost, ką nešasi. Užkluptas pradėjo mikčiot ir galutinai mėlynsermėgį pertikrino, kad čia kas negerai. Sujėmė ir nuvedė policijon. Iškračius rado dvi dreses. Paskiaus pasirodė, kad tai ano lietuvio, pas kurį svečiavosi, prapuolė nuo virvės dresės. Tos pačios pas kavalierių ir buvo. Vaikiną pasmerkė 60 dienų kalėjiman ir 22 dol. užsinokėt.

Kaip dėl So. Manchesterio, kur „Žvaigždės“ įtekmė viešpatauja, tai nebus tokie darbai įstabūs. Užtai čia nė socialistų, nė bedievių — nematyt.

B. Solovickas.

Taylorville, Ill. Darbai eina menkai, vos gyvenimą galima padaryt. — Lietuvių nors nedaug čia tėra, bet užlaikom net tris smukles (saliunus); per ką makaulių pasišiupinėjimo mokslas čion šparčiai čėpijasi.

Buvo kieno čia pakėtinta sutvert L.S.S. kuopą. Tam dasigirdus sujudo visi vietiniai lietuviai; radosi gerų apisaikorių, ką skelbė visokius apie socializmą niekus. Matysim toliaus į kurią pusę mūsų visuomenė bus pertat nulinkusi.

Liepos 24 d. nuskendo upėje besimaudydamas jaunas lietuvis — Kazys Keidis. Draugai

nebesusijėjo išgelbėti. Vos paskiaus, su dinamito pagelba surado skenduolį ir palaidojo ant miesto kapinių. Velionis nieko sau buvo vaikinai, paėjo iš Raseinių pavieto, nuo Kaltinėnų. *B. I. Barniškis.*

Naugatuck ir Union City, Conn. Rugs. 1 d. pas mus atsibuvo koncertas, kurį parengė Sv. Jurgio draugystė. Atsibuvo Opera House salėje.

Koncertą davė garsūs lietuvių artistai: M. Petrauskas ir Z. Skirgiela. Žmonių susirinko suvis mažai, nes prieš koncertą tulas mūsų miestelio „pilietis“, manydamas, kad artistai yra socialistai, varė priešingą agitaciją, — neva, kam rengė ne lietuvių salę (kurioje nėra atsakančių sėdynių).

Muzika ir dainos, daugiau siai pačių artistų sutaisytos daugeliui labai patiko; bet daugeliui — ne. Padarė gerą įspūdį tikrai tykios, svajojančios dainelės ir skambinimai paties M. P. sutaisyty dainų „Juros Bangos“. Tos kompozicijos pats turinys gana revoliucijoniškas; pridėjus gabumų dviejų vyrų (Z. Skirgiela pritarė pijanu), kiekvienam sužadina griaužius jausmus. Delnų plojimai reiškė, jog publikai pamėgo. Pabaigus, M. P. vėl buvo iššauktas ant scenos. Jam pasirodžius, viens iš publikos pareikalavo Marselietes, kurią M. P., atsisėdęs prie pijano, jausmingu balsu prancūziškai padainavo. Publikai dar nerimo, plojimais delnų reikalavo dar dainuoti. Tada M. P. vėl padainavo kokią ten dainelę — alakiškai. Klausytojai apdovanojo artistą griausmingu plojimu delnų, ir išsiskirstė.

Bloga, kad mūsų broliai budami tamsybės globoje nesupranta ko nors kiltesnio. Kuom apšviestas žmogus negali atsigėrėti, tą tamsus žmogelis laiko už bevertį daiktą. Teip ir žmonai: kiek-tiek suprantantįs

muziką negali atsigėrėti, o prastiems kaimų dainininkams išrodo „nė šis nė tas“. Bet visgi beveik visi giria, kad ne pačios muzikos gražumą ir dainų melodijas, tai bent „gerą gerklę ir puštą miklumą“ arba... Z. Skirgielos plaukų ilgumą! *Duožyls.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Draugai, T. M. D. es nariai! Ar jau mes teip apilsom ir pajėgų netekom? Ar gal jau nebereikia mūsų visuomenei lietuviškų mokslinių knygelių? Argi dingę iš pasaulio raštininkai, kurie mums dvasišką medžiagą pagamindavo?

Jau dveji metai laukiam, o mūsų (Los Angeles, Cal.) kuopa nieko gero nebegavim. Užsimokam rodos ir duoklę, remiame T. M. D. išdą, kiek įstengiame; bet kaip ner nieko, taip ner.

Taigi klausiam pas T. M. D. komitetą: kas yra, ar nėra jau mokslinėms knygutėms rankraščių, kad nesigirdėt apie spausdinimą? Rodos gi išdar yra keletas šimtų dolerių. Kam juos veltui laikyti? Argi ne verčiau ką nors atspausdinti? Juk gera knyga kelia žmogų protiškaici ir visą tautą kultūriškai. Su knygoms gera proga ir beturčius apdalinti Lietuvoje. Kalbam nuolatos apie šviesą, o niekad apie žibala.

A. Žingėda.

Laiškai Redakcijon.

Gerbiamoji Redakcija! Meldžiu apskelbti „Vienybės Lietuvninkų“ skiltyse šį mano pranešimą:

Rinktinė knyga „Gabija“, visk. Antano Baranaucko atminčiai paaukuota, jau išėjo Krakove. Kaina 3 kron. austr. val. Visas pelnas paskirtas yra

Draugijai „Žiburėliui“ Vilniuje — kaip atskiras stipendijališkas, A. Baranaucko vardo, fondas. Kreiptis reikia į „G. Gebethner & Co.“ firmos Knygyną Krokove.

Buvo užmanyta išleisti Pinkingę Knygą su geriausių Jau nos Lietuvos Dailininkų veikalų reprodukcijomis, bet tam tikslui surinkti pinigai prazuvo. P. J. Niedzialkovski's, Draugovės „Rutos“ vice-pirmėdis ir išdininkas, staiga nusimirė, o po jo mirimo suspėta, kad „Rutos“ išdas (arti 180 fl.). „Gabija“ išėjo be Dailos reprodukcijų. Aš, kaip Rinktinės Knygos užmanytojas ir redaktorius, už tai ne galiu būti apkaltintas; savo priedermę išpildžiau. —

De mortuis nihil, aut bene!

Kur dingę „Rutos“ išdas, tik vienas V. Dievas žino. —

Su tikra pagarba

Juozas Gerbačuaskis.

P. S. Draugovė „Ruta“ taip staiga ir taip skandalistiškai „numirė“ (pergyvenus 2 meteliu), kad, rasi, ir per anksti butų apie jos (ypač paskutinių laikų) istoriją atvirai kalbėti.

Nuoširdžiai ačiu Garb. Redakcijai vardan Krakovo Lietuvių už maloningą per tiek laiko prisiantinėjimą „Rutai“ „Vienybės Lietuvninkų“.

Recenzijinis „Gabijos“ egzempliorius Gerb. Redakcijai bus išsiųstas.

Krakove, 4, VIII. 907 m.

Rynek 43.

Garbi Redakcija!

„Vienybės Liet.“ N. 21, ziniuose „iš Amerikos“ yra žinutė, po antgalviu: „Kur dingsta atkeliavę merginos?“ Nurodo jog lenkų kunigelių „Svento Juozapo prieglaudos name“ yra varoma pirklystė „gyvutavoru“, butent merginoms. Beskaitydamas tą straipsnį atsiminiau, kad kadaisiai da man būnant Plymouth girdė jau tula man nepažįstama lie

tuvi vaikiną pasakojant apie kokį tai „Sv. Juozapo prieglaudos“ namą, kuriame jam pačiam tekę štai ką patirt. Tas vaikinai šiaip pasakojo: „Aš buvau anoj pusėj vandens (nedažinojau kokiame mieste), kur teko but ant pamaldų ir pagaliaus susieit su tulu lenkų kunigu, kuris iš „mielaširdystės“, kad nereiktų klaidžioti po Ameriką, davė korėiukę, kurią pervaziavus per vandenį, liepė prisisegt prie krutinės, — esą, „ateis toki ir toki ir tavę pajėmę pristatys, kur tu nori“. Teip ir atsitiko, tikrai nepristatė kur aš noriu, bet nuvezė kazin kur ant farmos ir liepė man dirbt. Dirbu sunkiai, maistas prastas, užmokesnio jokio negaunu; rašau laiškus pas broli, pas gimines, kad gelbėtų; atsakymo jokio nesulaukiu; ir teip išbuvau 5 mėnesius. Pagaliaus supratęs kokiose esu kilpose, sumislinau pats pabėgt ir ištrukęs bėgau — nežinodamas nė į kurią pusę. Suėjau kitus žmones, ir laimingai pasisekė dasiekt pas savo broli. Broliis pasakė, kad jis nuog manęs jokios ziniios negavęs.“

Čion guodotinos redakcijos meldžiu atspausdinti šį mano pranešimą dėlei lietuvių labo, da ir nuog savęs kokius paaiškinimus patalpinkite, nes gal ne su vienu lietuviu teip atsitiko.

Su guodone

P. Eidukaitis.

(Uzbaiga aiškinimo nesuprantamų žodžių ponui J. S.)
Fantazija — svajonė; mislįs apie negalimus, neįvykstatamus dalykus; nemiegančio sapnas.

Polemika — vieši ginčai apie ką nors tarpe visuomenės veikėjų.

Prasmė — turinys, reiškiny.

Idėja — žmogaus kam nors

pasišventimas, siekinys prie-
ko nors.

Idijotas — pusproctis.

Simboliškas — vienas ma-
tomas daiktas reiškiantis kitą
nematomą. Teip kryžius yra
simbolius (ženklas) krikščio-
niško tikėjimo; rozė įsikišta
uz atlogo yra simboliu, kad
tas žmogus turi revoliucijoni-
škus palinkimus. Simbolius
— ženklas.

Patrijotas — tėvynę my-
liantis žmogus.

Ziaurus — nedoras, piktas.

Apysaka — pasakojimas iš
gyvenimo.

Liberalas — laisvamany-
s; laisvų pažiūrų žmogus.

Apmaudas — piktumas.

Egzistuoti — but.

Ganta — prigimtis; viskas
ką aplinkui ant svieto mato-
me.

Kultura — pakilimas žmo-
gaus gerovėje.

Rezoliucija — nutarimas.

Kriminalistas — piktadė-
jas.

Kaip Belgijos darbo žmo- nės savo reikalus aprupina.

(Tąsa).

Retkarčiais buna sakoma,
jog amatinių sąjungų judėji-
mui socialistai esą priešingi.
Kartais pagaliaus tuli net sti-
gavoja, kad socialistai priva-
lą amatines sąjungas silpninti
ir alsinti jų įtakę tarpe
darbininkų kliasos. Čionai aš
užimsiu biskutį vietos parody-
mui, kad panašūs tvirtinimai
yra neteisingi, — aš sakau,
kad Belgijos amatines sąjun-
gos daugiausiai tveriasi per
socialistus. Daug nerašysiu —
per toli atsišalinčiau nuo savo
dalyko. Vienok pasergėsiu,
kad tęnykštė socialistų parti-
ja visas savo pajėgas sunauda-
ja įkurimui galingo ir pasto-
vaus amatinių sąjungų judėji-
mo. Jos agitatoriai žadina dar-
bininkus visuose Belgijos kra-
štuose, kad pastatytų sau ap-

mokamus sąjungos viršiniu-
kus kurie galėtų pašvesti są-
jungoms visą savo laiką ir au-
gintų miniose ekonomiškąjį
judėjimą. Man esant Belgijoje
socialistai ypatingai buvo
užimti šiuomi klausimu. No-
rint duoti priderantį atsakymą
tokiems socialistų kritikams,
reikėtų jiems nurodyti vienin-
tėlių pavyzį, — butent paste-
betinai puikias darbininkų są-
jungas apielinkėse Ghentos.
Tenai amatinės sąjungos an-
kščiau susirišę tarp savęs ir
prisišlię prie partijos. Tarpe
jų matosi puikus progresas.
Per partijos įtakę tenai są-
jungos įsitaisė sau susielpia-
mosias ir apdraudžiamosias
kasas, kuriomis gelbstisi nete-
kų darbo sąjungų sąnariai.
Reikia žinot, kad tokios kasos
labai yra svarbios, nes už jas
galvoja pati valdžia — miestų
tarybos. Nuo 1901 metų mie-
stų tarybos išmokėjo kiekvie-
nam netekusiam darbo sąjun-
giečiui po vieną dolerį pašal-
pos už kiekvieną dolerį įdėtą
į sąjungos išdą. Tai yra nepa-
prastai svarbus dalykas, nes
jis reiškia, kad ne sąjungos
rupinasi apie bedarbius, bet
Belgijos miestai, kurie su są-
jungomis išvien darbuojasi ir
apie pusę visų lėšų pakelia.

Sekanti organizacijų grupą,
susimezgsi su partija, yra
„Les Mutualités“ (savitarpie-
čiai). Tai yra tokios savitarpi-
nės apdraudų draugijos, kai-
pir čia Amerikoje. Jos jau
daug pirmiau Belgijoje gyva-
vo prieš susitvėrimą Darbo
Partijos. Daugelis tų draugi-
jų tuojau susiliejo su partija
po jos susitvėrimui; daugelis
gi dar susitvėrė nuo susilieji-
mo su partija dėl tos prieža-
sties, kad draugijose yra ne-
tik darbininkai bet ir darba-
daviai. Sulyg Darbo Biuro
apyskaitų, metuose 1905 buvo
tokių draugijų visoje Belgijo-
je apie septynes tukstantis
(7.000). Tos draugijos buvo
suorganizuotos, kad apsisergė-

ti prieš ligą, senatvę, mirtį ir
kitas panašias nelaimes. Nors
tai išrodo labai didelis drau-
gijų skaitlius dėl tos nedidelės
šalies, vienok ir tai dar nevi-
sos — yra daugelis, ką visai
savęs Darbo Biurui nepraneša.
Viena iš tokių draugijų yra
gana didelė, uždaryta ant at-
minties buvusių Fliandrijos
socialistų „Bond Moyson“.
Metuose 1890, po ilgų ginčų
ir beveik karštos kovos, visos
šitos apdraudų draugijos, išje-
mant vieną, susidėjo su soci-
jalistų kuopų grupą ir susi-
spietė apie vieną centrą, va-
dinamą „Vooruit“. Po šito su-
sidėjimo atsidarė darbinin-
kams milžiniško klezdejimo ir
bujojimo gadynė. Nuo 1897
iki 1904 m. draugijų skaitlius
pašoko nuo 4.600 iki 10.323,
arba apie 30.000 apsidraudu-
sių ypatų. Tuojau po persi-
tvėrimo tapė priijimta keletas
naujų apdraudų įrankių. Ta-
pė įkurta naujas fondas apsi-
draudimui prieš paliegą, o ki-
tas — paprastas gyvasties apsi-
draudimas. Dabar „Bond-
Moyson“ sąnariai gauna trejo-
pos rūšies pašalpą: pirma —
jie ligos laiku gauna algą; an-
tra — daktarą ir vaistus; tre-
čia — jeigu apsidraudęs pasi-
miršta, jo šeimyna gauna algą
ir duoną iš bendraveikmių
(kooperatyviškų) krautuvių.
Jeigu apsidraudusiam gimsta
kudikis, tai ir tuomet da gau-
na ypatingą sušalpą. Kurs
per 20 metų viską perka iš
„Vooruit“ bendraveikmių
krautuvių, tas vėl gauna, su-
laukęs 60 metų senumo, algą
su visoms reikmenimis. Savi-
tarpinės apdraudų draugijos
teipgi nepaprastai plėtojasi.
Jų centras — Briussely, ir turi
puikų redą; panašių draugijų
išsiplatino po visus Belgijos
kraštus.

Trečia organizacijų grupą,
bene bus svarbiausia. Tai yra
bendraveikiai (kooperatyvai).
Čionai teipgi susideda įvai-
riausio pavidalo bendros są-

jungos. Matai dabar kiekvie-
name Belgijos industrijiname
mieste dailias sąkrovas, puik-
ias susirinkimams sales, er-
tingus sueigų ruimus, kavynes
ir valgyklas, naujausios ma-
dos duonkepes ir kitas pana-
šias įstaigas, kurios yra pačių
darbininkų nuosavybėje ir
valdžioj. Prie sąkrovų, kur
pramonė gyviau kruta, ten
dar išsiplėtojo čielia eilė išdar-
bysčių, ir dabar beveik kiek-
viename Belgijos industriji-
niam mieste darbininkai turi
po vieną ar po keletą naujau-
sios mados duonkepių. Visose
tose keptuvėse darbininkai
dirba po aštuones valandas su
maximum (didžiausia) sąjungų
alga. Turi teipgi porą ar tre-
jantą bravarų ir cigarų dirbtu-
ves, čebatų ir čeverykų išdar-
bystes, spaustuves, perkaliaus
austuves ir bendraveikmes
pieninyčias.

Toje pačioje Genthoy vėl
mės rasime geriausiai išsiplė-
tojusį darbininkų buvį. Pra-
dedant nors ir nuo puikaus
„Vooruit“ namo, kurį vadina
„Mūsų Namas“. Šitame name,
išjemant darbininkų kliubą,
yra didžiausia sąkrova, kur
visą darbininkui reikalingą
galima gauti nusipirkt. Yra
ten susirinkimų ir pasižmonė-
jimų ruimai, kurie iš daugelio
atžvilgių primena Amerikos
„Universitetų sodybas“. Ant
pirmųjų „Mūsų Namų“ grū-
džių yra didelė kavynė, kur
įstaigiai gali susėst apie stalus
tukstantis žmonių. Svaigalų
nepardavinėja, nors visuomet
norintis gauna šviesaus alaus,
vyno, arbatos, kavos, pieno ir
kitokių nenugirdančių gerimų.
Vakarais neišvengiamai pris-
renka pilna kavynė žmonių,
vyrų ir moterų, — tai vis
Ghentos verpėjai. Šalmais
šito ruimo yra didelis ir puik-
us knygynas, kurį tankiai
vartoja lekcijoms ir susirinki-
mams. Ant tų pačių grūdžių
yra teipgi keletas ruimų ko-
mitetams susirinkti. Ant vir-

šutinių grindų (antro gyvenimo) yra didelė svetainė, kurią kaip kada paverčia ir į teatrą. Visi ruimai puikioms teplo nėmis dekoruoti, perstatantys įvairias Darbo idealų formas. Visame mieste yra daugelis tosios šakrovos šakų, kur visokios šeimyniškos reikmenys gaunama. Priemiestyje įtaisyta naujausios mados duonkepė, su geriausiomis mašinomis. Iš šitos įstaigos per savaitę išparduodama apie 200.000 svarų duonos. Prieg tam yra keletas knygyno šakų, didelė perkaliaus austuvė ir daili spaustuvė kur spauzdina du dienraščiu ir daugybę knygų, pamfletų, nutarimų ir kitokių darbininkiškų spauzdinių. Už 20 centų per metus, kiekvienas šitos įstaigos sąnarys gauna visus iš šitos spaustuvės išleidimus, — tokiu prenumeratos planu naudojasi apie 155 000 ypatų. Ir tai viskas vis pačių darbininkų rankose!

Tas pats viską sumanantis Anseele prisuokė Ghentos darbininkus, kad nupirktų dailų namą su platum daržu. Tas stovė tarpu pačių didžturėjų kvartalo, ir kadaisiai buvo miesto aristokratų kliubas. Bet negalėjo poneliai išlaikyti — perbrangus jiems buvo! Staigu ir visai slapčia, šmakšt! ir nupirko tą namą Ghentos verpėjai. Dabar įkurė ten savo puikų kliubą. Yra jame didelė kavynė, knygynas, dailus teatras ir susirinkimams rūmai; prieg tam yra didelis sodas, kurį socialistai vartoja šventadienišs suaišoms ir žaidimams. Viduryj šito aristokratiškojo kvartalo „Vooruit“ įmeigė savo revoliucijinį partiją ir aplinkiniai kaimynai girdi skambant „Internacionalą“ ir kitas revoliucijines giesmes, ir mato podraug darbininkus bežadžiant, bešokant ir besilinksminant.

(Užbaiga bus.)

NAUJI PERSEKIOJIMAI AMERIKOJE SPAUDOS IR ŽODŽIO.

Praėjusiuose ir užpėreituose metuose Amerikos valdžia jau parodė savo netaktą. Aplenkiant smulkesnius policijos įsikišimus į socialistų, anarhistų ir kitų „nenuoramų“ prakalbas, praskambėjo keletas labai garsių skandalų. Vašingtono valstijoje, St. Louise, Philadelphijoje ir kitur, buvo padaryti skaitlingi socialistų areštavimai. Desėtkai poliemonų įsigriauna į susirinkimus, sujema kalbėtojus vieną po kito, sujema net ir klausytojus už vieną tik nusišypsojimą iš policijos uolumo, ir gabena į kalėjimus. Ten suvargina, prigaždina, kitus net apstumdo ir sunkiai nubaudžia. St. Louise ypatingai buvo pažymus skandalas: ten policija raita mindžiojo ant gatvės susirinkusių pasiklausti žmones...

Šimet vel tas pats atsikartoja. Ir tai beveik visur. Matytis, kad ne vienos kokios vietos policija smarkauja, bet iš centrališkos republikonų ir demokratų valdžios yra sutaisytas tam tikras persekiojimo planas.

Praėjusioje savaitėje nauji areštavimai buvo New Yorke; per vieną tik dieną sujėmė apie 30 socialistų kalbėtojų. Juos visus nubaudė sykiu jėmant apie 15 dol. pabaudos.

Ten pat areštavo tulą Mc Devitt už pardavinėjimą ant gatvės knygutės „Atvira šapa“, parašytos garsaus advokato Darrow.

Trumpai sakant kyla persekiojimas žodžio ir spaudos.

Ant ko tie persekiojimai remiasi? Šiaurinės Amerikos konstitucija suteikė pilną laisvę žodžio ir spaudos. Iki šiolai taja laisve turi tiesą naudotis ir naudojosi visokios partijos, kiekvienas tikėjimas ir kiekvienas žmogus pavienis. Tat persekiojimai remiasi ne ant konstitucijos, bet ant par-

tijų. Šiandien turi galybę partijos republikonų ir demokratų. Darbininkų bruzdėjimai grumoja tą galybę atimt. Taigi, pakol gali, tai ir pradėjo tą bruzdėjimą persekiot.

Susirinkt Amerikos piliečiams visur kur — ar tai salėse, ar tai ant gatvių, — konstitucija suteikia tiesą. Kodėl socialistams ją atima? Sako, jog ant gatvių rinkdamiesi užstoja praeiviams kelią. Tas netiesa. Visos kitos partijos ir religijų sektos irgi tą patį daro. Jų nieks netrukdo. „Išganimo armija“ (salvatijonistai) desėtkus sykių daugiau kelius užprudija. Jų policija nevaiko, matyt jos nieks neliepia. New Yorke, kada du piliečiai atkreipė ant salvatijonistų policijos atydą, tai policija tuodu piliečiu areštavo... už „akyžadumą“!..

Priziurėtojai tvarkos laužo patį tvarką, mindžioja laisvos Amerikos tradicijas. Ar nerengia tuomi kelio prie ko nors baisesnio mūsų laisvoje respublikoj!

Negeistinas Pilietis.

Atsakymai.

Veselninkui ir pijokui, Wilkes-Barrėje. Vestuvės ir jose atsitikę kokios jėibės yra tik vietiniams žmonėms akyvos. Visuomenė nezingeidauja apie jas. Beto, vestuvių girikšnojimai ir da pasikumščėiavimai taip yra pas mus paprastu, kad laikraštij neverta jais ne vieta užjimt. Netilps.

B-kis. Tamistos straipsnelį „Da vis skriaudikai atsiranda“ sugražinome laiške atgal. Kodėl netilpo, laiške yra parašyta.

Darbininkui. Tamistos korespondencija nepatilpo. Gražiname ją atgal. Joje Tamista kritikuoja per daug iškeliamus „mūsų tautos žiedus“. Iš nemažos dalies reikia su tami sta sutikt: amerikiečiai lietuviai turi labai juokingą pa-

protį kalt iš žmonių dievaičius, paskui verst juos į šmėklas. Vienok šiame atsitikime Tamistos kritika atneštų blėdį iš kitos pusės. Dėlei to ir netalpiname. Pakol mūsų žmonės neapsišvies, patol mums reikės aimanuoti ant tokių apsišėkimų, ir patol negalima žmonių peikt už jų tokius darbus. Apšvietimo mums truksta. Tai apie jį reikia mums rūpintis.

Isz visur.

Iš rusų su japonais buvusios karės kasdien išsiaiškina nemažų juokų. Teip, akyvas faktas, kaip rusai aficeriai gaudavo nuo valdžios orderius ir medalius. Tula poni prieš apgulimą Porto Arturo, išvažiuodama iš miesto pavedė kapitonui Bandariov savo tris karves, su išlyga, kad jųjų šviežią pieną atiduotų sužeistiesiems kareiviams. Kas čia tau sužeistiesiems, kad ir pačiam kapitonui šviežias pienas buvo reikalingas! Da turėjo ir pora šunų. Bet štai, gen. Stoessel siunčia Bandariovą kur ten apginti šturmujamo porto. Bandariov — ne paikas: pasiuntė tuoj Stoesselio pačiai visą treją karvučių, ir už tą netik likosi namie, bet dar gavo „Šv. Onos“ orderį. Kada ta poni apie šiokią maklerystę dasižinojo, tai ji viską ir apskelbė.

Londonė yra dabar laikomas antrasis Tarptutiškaas Mokyklų Hygijenos kongresas, kuriame dalyvauja iš visų svieto kraštų apie 500 delegatų. — Ką jie svarstys? Taigi, kaip padaryt sveikas mokyklas. Argi ne bergždokas darbas? Asignuokit mokykloms daug pinigų, pastatykit jas šviesiose vietose ir duokit vaikams einant į mokyklą pavalgyt už tuos pinigus, ką ant savovažinėjimų išleidziate ponuliai.

LAIPSNIAI.

(Tąsa.)

Žmogus nemokintas
Lyginas laukiniui, —
Protas surakintas
Buviui kasdieniniui.

Jis budams gražiausias
Gyvunas gamtoje, —
Argi gal neskirtis
Nuo žvėrių girioje?...

Tąs eiles skaitydamas pusėtinai viską su-
prato ir skaitė, nėt tris sykius.

— Tik tokiu žmogum ilgiau but negaliu
— tarė sau vienas.

Subatai atėjus nuėjęs į girtuoklynę nera-
miai žiūrėjo į viską, ir laukė, kada ateis vai-
kas su laikraščiais.

Įnešė vaikas laikraščius.

— Pirkit laikraščius, — sušuko.

Tuoj Juras nusipirko.

— Ar nežinai, kas užrašo ant visų metų?
— paklausė Juras.

— Yra agentas — atsakė vaikas.

— Kur gyvena?

— Ant Vabalų... gatvės.

— Koks numeris?

— Trisysk po vieną.

— Na, tai gerai. Eisiu — tarė.

Susilankstęs įsidėjo laikraštį į kotelio
kišenę ir nuėjo agento jieškotų. Susirado
agento numerį ir įėjo.

— Gerą vakarą.

— Gerą, gerą.

— Jūs užrašotė laikraščius!?

— Teip — atsakė agentas.

Padavė Juras pinigų už laikraštį ir adre-
są.

— Neskaitėte iki šiol jokį laikraštį!?

— Ne — atsakė Juras.

— Na, tai kad neskaitytės esate duosiu kny-
gutę priedų: „Pragaro gelmės“.

— Ačiu.

Apsisuko ant kulkės Juras ir išėjo besidžiau-
gdamas.

Atsikėlęs nedėlios rytą, kuogreičiausiai
griebėsi skaityti gautąją knygutę. Beskaitant
apjėmė tokis didelis žingeidumas, kad jis vieną
eilutę skaitė ir manė, kaip tne baigsis kitoje ei-
lutėje.

— Eik pietų, — vadino šeimyninkė.

Neatkreipė suvis atidos Juras; jam rupė-
jo, kaip ten tą velnę pagaus...

— Kokis pasidarią dievotas, — stebėjosi
šeimyninkė, — meldžisasi šiandien išpat ryto
knygą pasijėmęs.

Kaip įprato Juras į skaitymą užsisteliavo
daugiau laikraščų, prisipirko knygų; visas
nuo darbo liosasis laikas buvo praleidžiamas
beskaitant; nebuvo kada manyt apie žuises.

Bešluodama aslą šeimyninkė pamatė, kad
ant stalo kambaryj prikrauta pluokštas lai-
kraščių. Išsimastė, kad tai nedailu... ir tuoj
suglemžusi sumetė į krosnį ir sudegino.

Parėjęs nuo darbo Juras puolėsi skaityti.

— Kas čia dabar?... — nusistebėjo ne-
radęs.

— Kur mano laikraščiai? — klausė šei-
myninkės.

— Sudeginau — atsakė, — negražu ant
staliuko laikyt popieras.

Perpykęs Juras nusispjovė.

— Ar pažįsta kiaulė gėlių vainiką... —
manė sau vienas.

Da sykį pažvelgė į staliuką paraudęs.
kaip putino vuoga.

— Žinokitė, kad perku, tai jie man reika
lingi.

— Kad reikalingi, susidek į lagaminą ir
užsirakik! — atsakė.

Jį apjėmė piktumas ir manydamas vienas
gyvent, pasiuntė laivakortę į Lietuvą ir atsi-
traukė seserį. Susipirkęs rakandus gyveno sa-
votiškai, — laikė knygoms ir laikraščiais ap-
krautą stalą nieko ne paisėdamas.

Sesuo buvo pusėtinai grazi mergina, var-
das Gobrė, bet ji buvo teip-gi tamsi, nes, an-
gliams nedegant, neretai laikraščiais prasikur-
davo ugnį... Vieną sykį ji pataikino sudegint
dar neperskaitytą laikraštį.

— Čia buvo laikraštis, ar ne pajėmei?

— Maniau, kad nereikalingas ir sduegi-
nau, — paaiškino Gobrė.

— Na, tu žalčių kruva! — jis užkeikė: —
buvau ant gaspados pas tokią patamsėlę, dabar
kita pradėjo mano laikraščius degiut.

— Tai aš ne-zi-nojau — atsakė Gobrė
mikčiodama.

— Kitaip nebus, reiks tavę pripratit prie
skaitymo, tai atskirsi gėlių vainiką nuo us-
nių! ..

Priverstinai pradėjo pratit savo seserį
prie skaitymo, kas jam ir pasisekė. Pamėgo se-
suo skaitymą teip, kad parėjusi iš darbo ku-
ogreičiausiai peržiurdavo žinias, o išvirusi va-
karienę išeidavo ant namo trepų skaityti lai-
kraštį.

— Gerą vakarą, — pašnekino kepurę pa-
kėlęs nepažįstamas jaunikaitis.

— Gerą, gerą, — atsiliepė Gobrė,

— Noriu išreikšti mano įspudį.

— Klausau atvertai.

— Pažvelgė akyvai į nepažįstamą.

— Pirmą sykį matau lietuvaite skaitant
laikraštį, todėl išreiškiu jum garbę!

Nauji raštai.

„Mylėk savo artymą“. Pa-
gal F. Hoffman. Parašė P. B.
Chicago, Ill. Turtu ir spauda
„Kataliko“. 1907. Psl. 131.

„Kaip atsirado Jungtinės
Amerikos Valstybės“. Išgul-
dė P. B. Chicago, Ill. Turtu ir
spauda „Kataliko“. 1907. Psl.
35.

T. Višniauckas „Trijs kelei-
viai. Krikščionis, žydai ir tur-
kas. Pamokinanti apysaka“.
Vertė P. B. Antra laida.
Chicago, Ill. Turtu ir spauda
„Kataliko“. 1907. Psl. 92.

Didelis balius!

New Britain, Conn. 34 kuo-
pa S. L. A. parengė didelį ba-
lių subatos vakarė 31 d. Rug-
piučio; J. Skritulsko salėje,
29 Brood st. Prasidės 7 ta va-
landa vakarė ir truksis iki 12
val. nakties. Visus lietuvius ir
lietuvaiteis užkviečiame atsi-
lankyti, kaip vietinius teip, ir
apienkių.

Įzanga Vienam 15 c., mote-
rimis ir merginoms 10 c.

Komitetas.

Pirmas didelis Balius!

Pirmas didelis balius su pra-
kalboms, dainoms ir dekle-
macijoms, kurį parengė Dono-
raus Lietuvių Ukėsų Kliubas.
Atsibus 2 rą dieną Rugsėjo,
anr kampo 6-tos gatvės Meke-
nie ave. Prasidės antrą valan-
dą po pietų ir trauksis iki ve-
lybai nakčia. Užprašome vi-
sus brolius lietuvius ir lietu-
vaites, vietinius ir š apielan-
kių. Įzanga vyrams 50 c., mo-
terims ir panelėms dikai.

Su guodone užprašo

Komitetas.

Didelis Excursion!

Į Mauton Park. Parengė
Dr. S. Daukanto iš Pittstono,
Pa. 3 dieną Rugsėjo, 1907 m.
Trainas šis iš Pittstono ant
7.30 rite, grįš atgal ant 8 v.
vakarė. Išeis nuo dipo Brook
St. Pittstone. Teipgi stas Wil-
kes Barre ant 9 valandos.

Tikietas iš Pittstono didė.
75 c. maž. 35 c.

Komitetas.

Pamokymas dėl mūsų darbininkų.

Mēs norime suteikti misij apie ateitį ir savo pareigas.

Žmogus praktiškas studijuojantis kupčyste, mato reikalus kad reikalai geriausio vi. kaip kada buvo, ir eis ant toliaus gerovė.

Viena pažymi pasekmė mūsų vietaučiams apleidusiems kietosios anglies unija, yra ta, kad juos pamažu pradeda niekinti ir skriausti bosai ir formonai. Tie žmonės žinodami, kad kas nepriguli prie unijos tai negali prie jos nė šaukti nors su juom ir blogiausiai bosai apseitų, pasinaudoja iš to tukstančiai butų labai nesmagių mainieriams.

Mēs tikimės, kad kelias ateinančias savaites mūsų vietaučiai, kietosios anglies mainieriai vėl jims skaitlingai atgal rašytis į uniją. Daugelis iš jų išstojo iš jos pėnai, arba kad nereiktų mokėti į ją mėnesinių.

Vienok dabar unijos vyrų nutarė duoti mažumą laiko, kad jie užsimokėtų ir grįžtų prie unijos, o jeigu jie to nedarys, tai prigulinti prie unijos neapsijims su jais dirbti.

Jei šį planą gerai išpildytų, tai daugelis tautiečių netektų darbo. Daugelis unijos mainierių turi pasisamdę neprigulinti prie unijos leberį, ir jei tas leberys negrįš prie unijos, jis gali netekti darbo. Daugelis unijos leberių dirba prie neprigulincijų prie unijos mainierių. Tie vėl jei neprisirąšys prie unijos, gali likti be leberių.

Dar beto, kiekvienas delegatas, kuris buvo ant konvencijos, Wilkes Barre, pradžioje sugrįžęs namon stengtie atsakančiai suorganizuot mainierius savo distrikte ir įtraukti į uniją kiekviena angliakasyklų darbininką, kurį tik galės.

Kaip mēs jau daug sykių parodėmė, kad nėra geresnio apsisergėjimo mūsų vietaučiams, dirbantiems angliakasyklose, kaip prigulėjimas

prie unijos. Jie negali rasti jokios kitos organizacijos, kuri nors arti tiek naudos jiems padarytų. Tas pasirodė praityje ir tas pasirodys ateinančiam laike, jei tik unija bus atsakančiai priremiama.

Mēs meldžiame jų, jų pašių naudai, dabar pradėti remti uniją, nė biskį daugiau uevilkinant. Jie laikė apleidę uniją gana ilgą laiką. Jeigu jie ir toliau teip darys, jie pamatys, kad unija neteks pajiegos šelpti juos ir kad tas laikas ateis, jie teipgi atsiziurės, kad aperatoriai stengsis numazinti jų mokesčių, blogai su jais apie, susiaurys jų liuosybę ir visokiais budais spans ir engs juos.

Didžiausias Pikninkas!

Lietuvių Laisvės Draugystės, ir visos apielinkės lietuvių, kaip tai: Rhonės, Nantcokes, Plymoutho, Edwardsvillės, Kingsono, Luzernės, Wilkes-Barrės, Breslau ir Hanover Taigi bus didžiausias PIKNINKAS kokio da iki šiolei nebuvo šame Luzernės paviate. Pikninkas bus laikomas Subatoje 31 dieną Rugpjūčio (August) 1907 m. Pikninkas prasidės 9 tą valandą ryte. Atsibus graziame gojalyje, kuris randasi tarpė South Wilkes-Barre ir Breslau. Vaziuojant iš Wilkes-Barrių reikia imti Nantcokes karą arba Carey Ave. Plymoutho ir ant abiejų kštuoja tik 5 centai privaziuoti prie to „Hanover Brewing Park“. Nantcokes karu vaziuojant reikia išlipti ant grįžkelės (Saint Mary's Cemetery Crossing), Carey Ave. karu vaziuojant vis tiek ar iš Wilkes-Barrių arba iš Plymoutho vis reikia išlipti ant Oxford st. Taigi broliai ir sesers, lietuviai ir lietuvės atsilankykite visi ant teip iškilmingo PIKNINKO, nes bus dainuojamos ir kelios tautiškos dainelės. Taigi šimet gal bus paskutinis lietuviškas pikninkas. Muzikė gera, šokiai dykai, žodžiu, viskas bus kuopuikiausia.

Užkviečia KOMITETAS.

Pajieszkėjimai.

Pajieskau tavo motinos Paulinos Glauringienės ir sesutės Mariėnos Glauringiutės, Suvalkų gubernijos Seinų pav. Metelių gmino, Seiaijų parapijos, Nokruniskės kaimo. Antru sykiu atvažiavus į Ameriką. 8 metai kaip išvažiavo iš Bresvill N. Y., bet nežinau į kur. Jos pažios ar ar kas kitas apie jas žino, teiksias duot man žinią, už ką busiu dėkinga. Ona Glaviskiuotė, po vyru Balciuvienė.

Ona Balciuvienė,
320 Clinton st.
Hoboken, N. Y.

Didelis ballus.

136 kuop. Pittsburg, Pa. ir apielinkės, ant naudos Taut. Prieglaudos namo lietuvių, bus 2-ra d. Rugsėjo 1907 p nedelyj (Labos Day) ant Odd Fellows Hall 18-ta ir Sarach, Gavė S. S. Pittsburg, Pa. Prasidės 2 ra v. po piet ir iki 2-rai v. naktį. Įėjimas porai 50 c. meiginom pavienėm 25 c.; muzikantai grajis ant trikojo. Dainuos horas Sv. Kazimiero parap. po vadovyste J. V. Grajrusko ir mažos mergelės deklemuos eilias užprašo lietuvių ir lietuvaiteis ant to gržats pasilinksminimo.

Komitetas.

Pigiai.

Ant pardavimo 50 egzempliorių knygų visokio skyriaus: istoriškų, dainų, pasakų ir tt. Puikiai apdarytos. Priežastis pardavimo keliauju į Lietuvą. Dasižinonit ant šio adriso:

M Alianskas
432 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Lituviszkas Ziegormeistras.

Sziuomi užsiimu jau 18 metų.

Pranešu visiems Lietuviams, kad uždėju didelę krantuvę visokly dziegorėliu ir ziedu; katpo tai, laikrodzių slenatų, kšentolų čysto aukeo vyriškų ir moteriškų su gržioms kvietkoms ir t. t. Visokly žiedų silub nly ir šelp nešiot vaiknamis ir merginoms didellam pasirinkime ir uz prieinamą prekę.

VISOKIŲ MUZIKŲ ĮRANKIŲ.
Skriptų, armonikų, strunų, klarnetų, biftų, drukuojamų mašinų ir parasonų. Telpeogli dziegorėlius pataiseu ir švelniai skutu bar-das

M. MINKUS,
kampas Hancock ir
236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Skaudus netikrumas.

Atsitikime ligos vieno iš šeimos kiekvienas nori pagelbėti. Viskas yra daroma, idant panaikinti ligonio skausmus ir renkamos gyduolės. Jūs skubinatės į aptieką ir atgal su pilnu tikrumu, ar tos gyduolės pagelbės nors kiek ligoniui, ar ne. Sztai yra tiktai vienas daiktas, kuris užtikrina pagelbą visokiuose atsitikimuose be jokios abejonės, tai yra Trinerio Amerikoniskasis Elikasyras Karciojo Vyc-o, kuris pagelbės visose pilvo arba žarnų ligose. Netik suteiks trampam laike palengviniimą, bet tikrai vsai išgydys ligonį; suteiks sveiką apetitą, sutaisys malingo sistema ir pastatys į tikrą padėjimą vidurius. Per sudrutėjimą virinimo sistemos pūnaujinsit savo kraują, suteiks stiprumą muskulams ir nervams, tikriais jūsų smegenims ir aiškių išveizdą skuros. Sveikam suteiks stiprumą ir garbingumą.

Jos. Triner,
790 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

GRAMATIKA

angliškos kalbos.

su ištariu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, kaip tai: *beast* (byst) *žvėris*; *eight* (eit) *aštuoni*; *eye* (ai) *akis* ir t. t.

174 psl., su prisiuntimu - \$1.25.

Naujas Budas

išsimokinimo graziiai lietuviškai rašyti, be pagelbos mokintojau, 24 psl., su prisiuntimu - 10 ct.

Pinigus reikia siųsti per „Money Order“ ant šio adreso:

Vaikų Draugas arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokytojo. 220 abrozėliai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Pysl. 64. Su prisiuntimu 15c.

P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 62 New York City.

NAUJOS KNYGOS

gaunamos „Vienybės Lietuvininkų“ Redakcijoje.

Revoliucijos Dainos	10c
Vasaros Rytas	3c
Socijalistai ir Masonai	5c
Ar gali rinkti žmonės sau kunigus 10	
Papasakojimas iš Francuzų revolucijos	12c
Kaip kunigas virto social-demokratu	7c
Vaina arba karė	5c

Gera proga.

6 karčiamas ant randos. 4 karčiamos su namais ant pardavimo.

Vieta gerai žinoma ir apsimokanti.

Dasizinkite pas
K. Kijanski,
114 N. Main st., Wilkes-Barre, Pa.